



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 265/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Capitol Legal Group, advokátska kancelária s. r. o., Einsteinova 19, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Rastislav Hanulák, vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 4 ods. 1, 3 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 30 Cb 68/2009-372 z 27. júla 2015, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 300/2015 zo 7. apríla 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 2/2017 z 30. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 4 ods. 1, 3 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 30 Cb 68/2009-372 z 27. júla 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 300/2015 zo 7. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 2/2017 z 30. novembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v pozícii žalovanej stranou v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku Bratislavského rozhodcovského súdu č. k. 1 Rci 5001/08-7 z 2. februára 2009 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodcovský rozsudok zrušil a žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Na základe odvolania podaného zo strany sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách prvostupňového konania potvrdil. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné [§ 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Ťažiskovou námietkou tvoriacou obsah sťažnosti je, že napadnutý rozsudok okresného súdu, ako aj napadnutý rozsudok krajského súdu boli vydané v rozpore s platnou právnou úpravou, keď okresný súd rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), pričom v čase vydania tohto rozsudku bolo účinné nové znenie zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré takéto ustanovenie neobsahovalo, a teda podľa sťažovateľky nemohlo dôjsť k zrušeniu rozhodcovského rozsudku takým spôsobom, akým to urobil okresný súd. Odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu je nepreskúmateľné, keďže sa v ňom okresný súd nezaoberá tým, že dôvod, pre ktorý došlo k zrušeniu rozhodcovského rozsudku, platná právna úprava nepoznala. Rovnakou vadou trpí

podľa sťažovateľky aj napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý nesprávne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a „*sám bol vydaný v rozpore so zákonom a s odkazom na neúčinné zákonné ustanovenie*“. Sťažovateľka sa nestotožňuje ani so záverom najvyššieho súdu, ktorý uviedol v rozhodnutí o dovolaní, podľa ktorého „*dôvody pre podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 Rozhodcovského zákona pred novelou účinnou od 01.01.2015 a po novele účinnej od 01.01.2015, síce nie sú totožné, ale svojím obsahom sa kryjú a jediný rozdiel je v označení odstavcov a písmen predmetného ustanovenia*“. Uvedený záver najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky v rozpore s právnou istotou.

3. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ňou označených práv (bod 1) napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv (bod 1) rozsudkom okresného súdu

7. Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

8. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok aj využila.

9. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu č. k. 30 Cb 68/2009-372 z 27. júla 2015 odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv (bod 1) rozsudkom krajského súdu

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na

ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

11. Z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľka síce podala proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, no neuplatnila v ňom námietku týkajúcu sa aplikácie neúčinnnej právnej úpravy zákona o rozhodcovskom konaní zo strany súdu. Aj najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatuje, že táto námietka nebola zo strany sťažovateľky uplatnená v odvolacom konaní proti prvoinštančnému rozhodnutiu, ale vzniesla ju až v dovolaní podanom proti rozsudku odvolacieho súdu.

12. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že hoci sťažovateľka formálne využila možnosť podania odvolania, z materiálneho hľadiska vzaté, uvedené námietky do podaného odvolania nezahrnula. Tým je dané, že nevyužila účinný prostriedok nápravy porušenia práva v konaní vedenom všeobecnými súdmi, čo zakladá neprípustnosť tejto časti sťažnosti. Zároveň je potrebné dodať, že sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že k nesplneniu podmienky využitia účinného právneho prostriedku ochrany práva došlo v jeho prípade z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Za daných okolností preto neprichádzal do úvahy postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené ústavný súd námietku porušenia označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu vyhodnotil podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú a z tohto dôvodu sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní odmietol.

K namietanému porušeniu označených práv (bod 1) uznesením najvyššieho súdu

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho

základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

15. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je obsahom námietky sťažovateľky tá skutočnosť, že najvyšší súd tým, že odobril rozhodnutie odvolacieho súdu nadväzujúce na rozhodnutie súdu prvej inštancie, v ktorých súd prvej inštancie a odvolací súd aplikovali na prerokovávanú vec neúčinnú právnu úpravu zákona o rozhodcovskom konaní, postupoval svojvoľne a svoj právny názor aj nedostatočne odôvodnil.

16. Úlohou ústavného súdu bolo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preskúmať a zistiť, či sa najvyšší s námietkou sťažovateľky uplatnenou v mimoriadnom opravnom prostriedku vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

17. V nadväznosti na sťažovateľkou vznesené námietky najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: *„Na zdôraznenie konštatovaného dovolací súd vo vzťahu k námietke žalovaného spočívajúcej v tvrdení, že súdy rozhodli v rozpore s platnou právnou úpravou, keď aplikovali neúčinné znenie zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, pričom ani nevysvetlili, prečo tak urobili (ktorá okolnosť by v prípade opodstatnenej námietky mohla predstavovať výnimočný prípad zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), dovolací súd uvádza, že dôvody pre podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 rozhodcovského zákona pred novelou účinnou od 01.01.2015 a po novele účinnej od 01.01.2015, síce nie sú totožné, ale svojím obsahom sa kryjú a jediný rozdiel je v označení odstavcov a písmen predmetného ustanovenia. Navyiac, žalovaný túto námietku v odvolacom konaní proti prvoinštančnému rozsudku neuplatnil, ale vzniesol ju až v dovolaní podanom proti rozsudku odvolacieho súdu.“*

18. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že právny názor vyjadrený v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu o obsahovom prekrytí dôvodov na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní pred novelou účinnou od 1. januára 2015 a po novele účinnej od 1. januára 2015, a tým o neopodstatnenosti námietky sťažovateľky spočívajúcej v aplikácii neúčinnnej právnej úpravy, je legitímny a nie je možné ho považovať za prejav svojvôle. S prihliadnutím na citovanú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že jeho odôvodnenie považuje za dostatočné a ústavne udržateľné. Zo záverov najvyššieho súdu prezentovaných v napadnutom uznesení taktiež nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

19. V prerokovávanej veci najvyšší súd akceptoval materiálny prístup k ochrane základných práv a slobôd pri aplikácii príslušného ustanovenia (§ 40) zákona o rozhodcovskom konaní všeobecnými súdmi. Aj keď nie je dôvod, aby ústavný súd v tomto konaní poskytoval výklad taxatívne vymedzených dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku ustanovených v § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, považuje za potrebné uviesť, že novelou zákona o rozhodcovskom konaní č. 336/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, síce došlo k preformulovaniu dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku, no napriek tomu možno konštatovať, že z hľadiska rozsahu sa dôvody do veľkej miery prekrývajú. „Okrem dôvodov na obnovu konania a dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. j), ktorý sa však týkal výlučne spotrebiteľských sporov vyčlenených od 1. januára 2015 do samostatného zákona, možno vo všeobecnosti konštatovať, že skutkové okolnosti odôvodňujúce zrušenie rozhodcovského rozsudku za právneho stavu účinného do 31. decembra 2014 bude v zásade možné subsumovať pod niektorý z preformulovaných dôvodov podľa súčasného znenia...“ (Gyárfáš J., Števček, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 526). S poukazom na uvedené a na prístup ústavného súdu, ktorý dlhodobo a systematicky chráni ústavnosť podľa zásady, že nie každé porušenie zákona je porušením ústavy, považuje ústavný súd právny názor vyjadrený v napadnutom uznesení najvyššieho súdu za ústavne súladný, v dôsledku ktorého nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľky (bod 1) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

20. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v postupe a v právnom závere napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Už len na okraj ústavný súd dodáva, že jeho pozornosti neušla ani vada splnomocnenia udeleného právnomu zástupcovi sťažovateľky na zastupovanie pred

ústavným súdom, v ktorom nie je uvedené, akého konania pred všeobecným súdom sa splnomocnenie týka a nie sú v ňom uvedené ani totožné práva, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v petite sťažnosti.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018